

DOI: 10.31648/sp.11043

Katarzyna Karolina Borkowska-Sęk

Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście w Warszawie

ORCID: 0000-0002-4529-5805

katarzyna.karolina.borkowska@gmail.com

Glosa aprobująca do wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II AKa 196/17*

Tezy

- 1) Ukrywanie przez oskarżoną ciąży może stanowić dowód świadczący o istnieniu zamiaru dokonania przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., co jest tym bardziej uzasadnione, jeśli się uwzględni fakt, iż oskarżona pochodziła z małej miejscowości i obawiała się reakcji społeczeństwa. Wstyd przed otoczeniem, a także lęk przed gniewem rodziny, były w przekonaniu oskarżonej w pełni uzasadnione.
- 2) Brak symptomów zakłóceń w sferze psychiki po stronie rodzącej kobiety wyklucza przyjęcie art. 149 k.k. jako podstawy odpowiedzialności oskarżonej, mimo iż zamach na życie jej dziecka ma miejsce w okresie porodu. Zamachy skalkulowane i przeprowadzone w warunkach niezakłóconych porodem mechanizmów emocjonalnych nie mogą być oceniane w oparciu o ten przepis.
- 3) Obecna konstrukcja art. 149 k.k. wyklucza jakikolwiek wpływ czynników egzogennych – pozaporodowych na rodzącą – nie są one ujęte w treści przedmiotowego przepisu *expressis verbis*.

Wstęp

Przedmiotem glosy będzie analiza wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9 sierpnia 2017 r., wydanego w sprawie o sygn. II AKa 196/17. Glosa ma charakter aprobujący. W pierwszej części pracy przedstawiono stan faktyczny

---

* Wyrok SA we Wrocławiu z 9 sierpnia 2017, sygn. akt II AKa 196/17, Lex nr 2344212. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17 z późn. zm.).

sprawy i stanowisko sądu I instancji, w drugiej części dokonano analizy stanowiska sądu odwoławczego wyrażonego w orzeczeniu stanowiącym przedmiot glosy, zaś część trzecią poświęcono odniesieniu się do treści przepisu art. 149 k.k. oraz ocenie wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu.

Stanowisko sądu I instancji

M. S. została oskarżona o to, że 23 czerwca 2016 r. w S., woj. (...), działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia, dokonała zabójstwa swojego nowonarodzonego dziecka płci męskiej w taki sposób, że w krótkim czasie po urodzeniu przykryła je odzieżą i materacem, co doprowadziło do jego uduszenia w wyniku unieruchomienia klatki piersiowej z jednoczesnym zatkaniem ust i nosa, tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k. Wyrokiem z 16 marca 2017 r., wydanym w sprawie III K 319/16¹, Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał oskarżoną za winną zarzucanego jej czynu, stanowiącego zbrodnię z art. 148 § 1 k.k. i wymierzył za ten czyn karę 15 lat pozbawienia wolności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny. Oskarżona wraz ze swoją rodziną – rodzicami, wujem oraz braćmi – mieszkała w lokalu komunalnym. Mając trzydzieści lat, pracowała jedynie dorywczo, przez większość czasu zajmowała się domem i chorym wujem. Nie pozostawała w stałym związku, z mężczyznami utrzymywała jedynie przelotne relacje. Na przełomie marca i kwietnia 2016 r. oskarżona zorientowała się, że jest w ciąży. Nie wiedziała, kto jest ojcem dziecka. Nie poszła do lekarza i nie zrobiła testu ciążowego. Odczuwała ruchy dziecka. Nie zmieniła stylu życia, w dalszym ciągu paliła papierosy i piła alkohol. Ciążę ukrywała luźnymi ubraniami. W Internecie poszukiwała informacji na temat ciąży i porodu, domyślała się, że do rozwiązania dojdzie w maju lub w czerwcu 2016 r. Podjęła decyzję, że urodzi dziecko w ukryciu, bez niczyjej pomocy. W dniu 23 czerwca 2016 r. oskarżona poczuła bóle brzucha. Domyśliła się, że są one związane z początkiem akcji porodowej. Oskarżona zeszła do piwnicy, gdzie urodziła dziecko na starym materacu, wykorzystując stare ubrania. Kobieta usłyszała płacz noworodka. Po kilku minutach urodziła łożysko, wyrwała sobie pępowinę, wytarła ślady krwi i przykryła dziecko odzieżą. Następnie oskarżona docisnęła odzież do dziecka i przykryła je dodatkowo materacem. Wychodząc z piwnicy, nadepnęła na materac. Po powrocie do mieszkania oskarżona kontynuowała swoje codzienne zajęcia. Następnego dnia zeszła do piwnicy, zabrała worek z dzieckiem i ubraniami i zaniósła do ogrodu w miejsce, gdzie lokatorzy palą śmieci. Oskarżona zapaliła zwłoki noworodka, jednak te, ze względu na pogodę, nie uległy

¹ Wyrok SO we Wrocławiu z 16 marca 2017, sygn. akt III K 319/16, Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego we Wrocławiu – publikacja za sygnaturą.

całkowitemu spaleniu i zostały odkryte przez pozostałych mieszkańców. Z sekcji zwłok noworodka wynikał brak śladów obrażeń przyżyciowych. Dziecko było prawidłowo rozwinięte, zdolne do życia poza organizmem matki i urodzone żywe. Przyczyny zgonu nie ustalono w sposób jednoznaczny, aczkolwiek biegli wskazali, że do śmierci mogło dojść na skutek uduszenia. Biegła psycholog stwierdziła, że oskarżona funkcjonuje intelektualnie w obszarze normy. Z opinii biegłych lekarzy psychiatrów wynikało zaś, że oskarżona nie jest chora psychicznie. Biegli wykluczyli także upośledzenie umysłowe i inne zakłócenia czynności psychicznych. W tak ustalonym stanie faktycznym sąd I instancji uznał, że oskarżona działała z zamiarem bezpośrednim i przemyślanym pozbawienia życia swojego nowo narodzonego dziecka, a czyn nie nastąpił pod wpływem przebiegu porodu. Tym samym wykluczono przyjęcie kwalifikacji prawnej z art. 149 k.k.

Apelację od opisywanego orzeczenia wniósł obrońca oskarżonej. Zarzuty apelacji zmierzały do wykazania, że oskarżona dopuściła się przestępstwa dzieciobójstwa (ewentualnie nieudzielenia pomocy noworodkowi), a nie zabójstwa, podniesiono także zarzut rażącej niewspółmierności kary.

Stanowisko sądu odwoławczego

Wyrokiem z 9 sierpnia 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. II AKa 196/17, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył wymierzoną oskarżonej karę do 10 lat pozbawienia wolności, w pozostałym zakresie wyrok został utrzymany w mocy. Sąd uznał, że ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe. Dziecko urodziło się żywe, oskarżona podjęła decyzję o pozbawieniu życia dziecka już w trakcie ciąży. Ukrywała ona swój stan, w dalszym ciągu spożywała alkohol i paliła papierosy. Świadomie nie powiadomiła o porodzie nikogo, zaniechała także udania się do szpitala.

W zakresie zarzutu obrońcy, zmierzającemu ku zmiany kwalifikacji prawnej z art. 148 § 1 k.k. na art. 162 k.k., sąd wskazał na to, że treść wyjaśnień oskarżonej w zakresie przebiegu porodu i zdarzenia oraz treść z opinii biegłych (mimo braku definitywnego rozstrzygnięcia przez biegłych co do przyczyny zgonu) pozwala uznać, iż zgon dziecka nastąpił w wyniku uduszenia. Oskarżona w jednych ze swoich wyjaśnień przyznała się do zarzucanego jej czynu i dodała, że przydusiła dziecko ubraniami, zaś inne czynności, których oskarżona zaniechała (zaniechanie nakarmienia dziecka, zaniechanie umycia i osuszenia dziecka), nie miały wpływu na jego zgon.

W przedmiocie wyczerpania znamion czynu z art. 149 k.k. sąd podkreślił, że czyn oskarżonej był zaplanowany. Postrzegала ona ciążę jako problem, obawiała się reakcji otoczenia na ciążę i nie chciała dziecka. Postanowiła, że

dziecko urodzi w ukryciu sama. Fakt, że oskarżona ukrywała ciążę, stanowi szczególny dowód uprzedniego zaplanowania przez nią zabójstwa dziecka. W przypadku powzięcia wiedzy o ciąży przez inną osobę, oskarżona prawdopodobnie nie miałaby sposobności zabicia noworodka. Niemniej jednak sąd podzielił uprzednio wyrażony przez Sąd Najwyższy² pogląd, że istnienie wcześniejszego zamiaru zabójstwa przyszłego dziecka sam przez się nie przesądza o kwalifikacji czynu. Zamiar może bowiem ulec zmianie w późniejszym okresie lub z chwilą urodzenia dziecka.

Sąd nie miał wątpliwości, że zachowanie oskarżonej miało miejsce w okresie porodu. Niemniej jednak zachowanie to umożliwiły poprzednie działania kobiety, które ukierunkowane były na ukrycie ciąży. Tym samym to nie sam poród stanowił czynnik determinujący zachowanie oskarżonej.

W treści uzasadnienia sąd szczegółowo odniósł się do znamienia „pod wpływem przebiegu porodu”, wskazując na to, że co do zasady poród nie powinien wyzwolić zamiaru zabicia nowo narodzonego dziecka przez jego matkę. Przepis art. 149 k.k. wymaga stwierdzenia specyficznego, odbiegającego od normy przebiegu porodu. To sam poród musi być czynnikiem, pod wpływem którego sprawczyni zdecydowała się zabić swoje dziecko. Zakłócenie wywołane w psychice sprawczyni przez przebieg procesu porodu powinno być co najmniej tożsame z poziomem ograniczenia poczytalności. Jednocześnie sąd, powołując się na poglądy doktryny, wywiódł, że dopuszczalny jest zbieg czynników w postaci czynników ściśle związanych z samym aktem porodu, jak też czynników o charakterze środowiskowo-społecznym, związanych z sytuacją życiową matki. Sąd zauważył, że określenie normatywne „pod wpływem przebiegu porodu” jest ocenne, istnieją różne poglądy w zakresie jego wykładni, a część doktryny uważa, że zwrot ten „służył ówczesnemu ustawodawcy do ukrycia rzeczywistych względów polityczno-socjalnych, jakimi kierował się, uprzywilejowując ten typ zabójstwa”.

Dokonując analizy sprawy, sąd apelacyjny uznał, że poród wiązał się z poważnym stresem dla oskarżonej, niemniej jednak nie stanowił przeżycia nadmiernie traumatycznego, wpływającego na sferę jej zdolności poznawczej i poczytalności. Oskarżona po porodzie funkcjonowała normalnie, miała niezakłócony kontakt z rzeczywistością. Potwierdzają to wnioski biegłych psychiatrów i psychologa, którzy stwierdzili: „Nie uważamy, aby [oskarżona] zabiła dziecko w okresie porodu, pod wpływem jego przebiegu. O tym świadczy zachowanie w trakcie ciąży, w czasie porodu i po porodzie. Było to zachowanie zborne, racjonalne i podporządkowane określonej celowi. Po porodzie oskarżona wzięła dziecko i próbowała je ukryć. Jest to dodatkowa okoliczność obciążająca i świadcząca, że działała w sposób zborny i przemyślany”.

² Wyrok SN z 27 marca 1981 r., sygn. akt IV KR 32/81, Lex nr 21898.

Sąd dodał, że brak zakłóceń w sferze psychiki kobiety wyklucza przyjęcie art. 149 k.k. jako podstawy odpowiedzialności karnej, chociaż zamach na dziecko miał miejsce w okresie porodu. Obecna konstrukcja art. 149 k.k. wyklucza jakikolwiek wpływ czynników pozaporodowych na rodzącą. Czynniki społeczne oddziałują na psychikę matki permanentnie, przez cały okres ciąży, trwają w czasie z różną intensywnością. Trudno zatem uznać, że ich wpływ jest niewielki lub zupełnie wykluczyć ich występowanie, ponieważ zwykle to właśnie pojawienie się wskazanych czynników stanowi początek wytworzenia negatywnych reakcji matki wobec mającego się urodzić dziecka już na etapie ciąży. Niemniej jednak czym innym jest sam (niekaralny) zamiar zabicia dziecka pojawiający się na wcześniejszym etapie ciąży, a czym innym zabicie noworodka pod wpływem przebiegu porodu.

Jednocześnie sąd odwoławczy uznał, że wymierzona oskarżonej kara była zbyt wysoka. Oskarżona jest w młodym wieku, uprzednio niekarana, pochodzi z dysfunkcyjnej rodziny, nie ma wykształcenia, zawodu ani środków do życia. Stąd też wymierzona kara 15 lat pozbawienia wolności została obniżona do 10 lat.

Ocena stanowiska sądu odwoławczego

Analizowane orzeczenie należy ocenić jako słuszne. Zgodnie z przepisem art. 149 k.k. matka, która zabija dziecko w okresie porodu pod wpływem jego przebiegu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Podmiotem przestępstwa dzieciobójstwa może być tylko matka wobec swojego nowo narodzonego dziecka³. Tym samym występkiem ten stanowi przestępstwo indywidualne niewłaściwe⁴. Od strony podmiotowej jest to przestępstwo umyślne, które może zostać popełnione z zamiarem bezpośrednim i ewentualnym⁵. Przedmiotem ochrony (zamachu) jest nowo narodzone dziecko, co należy rozumieć jako dopiero co urodzony noworodek, pozostający w chwili czynu żywy⁶. W przypadku urodzenia martwego dziecka przepis art. 149 k.k. nie ma

³ A. Zoll, *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Warszawa 2017, s. 305; B. Michalski, *Nowa kodyfikacja karna, Krótkie komentarze. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, Warszawa 2020, s. 157.

⁴ M. Gałązka, A. Kalisz, *Prawo karne materialne. Wybrane przepisy części szczegółowej. Tablice poglądowe*, Szczytno 2013, s. 89; L. Gardocki, *Prawo karne*, Warszawa 2011, s. 66; wyrok SA we Wrocławiu z 16 września 2015, sygn. akt II AKa 212/15, Lex nr 1843362; J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 1987, s. 92.

⁵ V. Konarska-Wrzosek, *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 919; wyrok SA w Poznaniu z 25 kwietnia 1992 r., sygn. akt II AKr 181/92, OSA 1993, Nr 2.

⁶ M. Królikowski, *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Art. 117–221*, Warszawa 2017, s. 268.

zastosowania⁷. Do znamion strony przedmiotowej przestępstwa dzieciobójstwa należą popełnienie czynu w okresie porodu i pod wpływem jego przebiegu⁸. Znamiona te muszą zostać wyczerpane kumulatywnie⁹. Znamię „w okresie porodu” należy rozumieć jako czas samego aktu porodu oraz okres, w którym już przebyty poród w dalszym ciągu wywiera wpływ na kobietę¹⁰. Jest to znamie ocenne, niemniej jednak w doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się okres do kilkudziesięciu godzin po porodzie¹¹. Tym samym zachowania sprawczyni pod wpływem porodu, ale już po czasie jego bezpośredniego oddziaływania (np. działania bądź zaniechania w wyniku depresji poporodowej czy laktacji), nie będą mogły zostać uznane za powzięte w trakcie okresu porodu¹². Znamię „pod wpływem jego [porodu] przebiegu” należy zaś eksplikować w ten sposób, że to poród musi być bodźcem, który wyzwała czyn sprawczyni¹³. Innymi słowy, to sam poród musi być czynnikiem kryminogennym¹⁴, a poza dyspozycją przepisu pozostają wszystkie czynniki, które mają wpływ na zachowanie sprawczyni, ale nie wynikają z samego procesu porodu¹⁵.

Sam wpływ porodu na sprawczynię można podzielić na oddziaływanie na sferę fizyczną, tj. ból, utrata krwi, skurcze itp., oraz psychiczną, czyli m.in. oszołomienie, strach, lęk¹⁶. Czym innym od odbicia porodu w sferze mentalnej i fizycznej kobiety są same przyczyny zamachu matki na noworodka¹⁷. Wśród determinant przestępstwa dzieciobójstwa można wyróżnić czynniki o charakterze historycznym, kulturowym, środowiskowym, społecznym, geograficznym, jak też medycznym¹⁸. Jednocześnie to ustawodawca decyduje,

⁷ A. Grześkowiak, *Prawo karne*, Warszawa 2011, s. 158–159.

⁸ K. Marzec-Holka, *Dzieciobójstwo, przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Bydgoszcz 2004, s. 30; A. Grześkowiak, K. Wiak, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 868.

⁹ V. Konarska-Wrzosek, op. cit., s. 915; B. Michalski, op. cit., s. 158.

¹⁰ M. Szerer, *Okres porodu*, „Gazeta Sądowa Warszawska” 1934, nr 4, s. 50; cyt. za: J. Brzezińska, „Okres porodu” i jego konsekwencje temporalne na gruncie art. 149 k.k., „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2009, t. XXV, s. 73–74; I. Andrejew, *Polskie prawo karne w zarysie*, Warszawa 1976, s. 358; J. Śliwkowski, *Prawo karne*, Warszawa 1979, s. 355; wyrok SN z 15 kwietnia 1957 r., sygn. akt IV K 131/57, OSN 1957, z. 3, poz. 32.

¹¹ V. Konarska-Wrzosek, op. cit., s. 917; A. Zoll, op. cit., s. 307.

¹² K.K. Borkowska, *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, Warszawa 2020, s. 220–243.

¹³ J. Brzezińska, *O niektórych kontrowersjach wokół znamion przestępstwa dzieciobójstwa*, „Ius Novum” nr 6(2), s. 48; T. Hanausek, *Z problematyki dzieciobójstwa*, „Państwo i Prawo” 1962, nr 4, s. 675.

¹⁴ K. Daszkiewicz, *O dzieciobójstwie (w świetle kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.)*, „Palestra” 1998, nr 5–6, s. 35–36.

¹⁵ Wyrok SA w Łodzi z 24 lipca 2013 r., sygn. akt II AKa 119/13, Lex nr 1363269; wyrok SA we Wrocławiu z 16 września 2015, sygn. akt II AKa 212/15, Lex nr 1843362.

¹⁶ K.K. Borkowska, P. Borkowski, *Spoleczne postrzeganie przestępstwa dzieciobójstwa. Raport z badań*, Białystok 2020, s. 65–85.

¹⁷ J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, op. cit., s. 94.

¹⁸ K.K. Borkowska, P. Borkowski, op. cit., s. 41–44; K.K. Borkowska, *Przestępstwo dzieciobójstwa...*, s. 117–132.

jaka jest prawnokarna reakcja na dzieciobójstwo, tzn. czy w ogóle jest to przestępstwo uprzywilejowane, a jeżeli tak, to z jakich przyczyn. Nie wszystkie czynniki, które w rzeczywistości do dzieciobójstw prowadzą, będą stanowić podstawę do złagodzenia odpowiedzialności karnej¹⁹.

W ostatnich latach poziom dzieciobójstw znacząco spadł w porównaniu z danymi z poprzedniego stulecia. W dwudziestoleciu międzywojennym liczba stwierdzonych dzieciobójstw rocznie na terenie Polski oscylowała w granicach 1000 przypadków rocznie. Od 1954 r. poziom dzieciobójstw nie przekroczył liczby 100 przypadków, a od 2011 r. – 10 przypadków rocznie²⁰. Jednocześnie zawartość normatywna przepisu art. 149 k.k. pozostaje – od momentu uchwalenia pierwszego polskiego nowożytnego Kodeksu karnego z 1932 r. – w zasadzie tożsama²¹. Prowadzi to do konkluzji, że warunki życia zmieniły się na tyle, że dzieciobójstw aktualnie po prostu nie popełnia się albo też sądy rzadziej kwalifikują zachowanie sprawczyni jako czyn z art. 149 k.k., uznając, że zabicie dziecka stanowiło nie zabójstwo noworodka, ale zabójstwo w typie podstawowym z art. 148 § 1 k.k.

Dokonując analizy orzeczeń sądów w sprawach o dzieciobójstwo zapadłych na przestrzeni lat, należy dojść do wniosku, że nastąpiła znacząca zmiana w wykładni przepisu art. 149 k.k. O ile pod rządami ustaw z 1932 r. i z 1969 r. sądy uznawały, że czynniki, takie jak powody ekonomiczne, trudna sytuacja życiowa, brak wsparcia ojca dziecka, młody wiek matki czy dotychczasowa wielodzietność, mogą stanowić przyczynę dzieciobójstwa i podstawę do złagodzenia odpowiedzialności karnej matki dziecka poprzez sklasyfikowanie jej czynu z art. 149 k.k., o tyle w nowszym orzecznictwie podkreśla się, że to sam poród musi wyzwolić zamiar zabicia dziecka. Tym samym to akt porodu musi w ten sposób podziać na sprawczynię, że przedsięwzięcie ona zamiar zabójstwa nowo narodzonego dziecka i zrealizuje go. Wykluczony jest więc jakkolwiek wpływ innych czynników niż akt porodu, aby kobieta rodząca mogła skorzystać z uprzywilejowania gwarantowanego przez przepis art. 149 k.k., nawet jeżeli zachowanie matki ma miejsce w okresie porodu.

Głosowane orzeczenie wyraża wprost zauważalne wcześniej w doktrynie glosy, że przepis art. 149 k.k. obejmuje tylko takie sytuacje, gdy to sam poród wywala zachowanie sprawczyni. Jednocześnie, w świetle aktualnej wiedzy medycznej, założenie, że to poród wywoła w matce chęć zabicia dziecka, jest nieprawidłowe. Sytuacje takie – o ile w ogóle będą miały szanse się zdarzyć – będą ekstremalnie rzadkie²². Jednocześnie na marginesie należy wskazać na

¹⁹ K.K. Borkowska, P. Borkowski, op. cit., s. 44–45.

²⁰ K.K. Borkowska, *Poziom restrykcyjności prawa aborcyjnego a liczba dzieciobójstw – aspekty społeczno-prawne*, [w:] A. Danielewska, K. Kalbarczyk (red.), *Nauki penalne. Synergia teorii i praktyki*, Lublin 2024, s. 93–108.

²¹ Eadem, *Przestępstwo dzieciobójstwa...*, s. 177–186.

²² Ibidem, s. 220–243.

następujący problem. Według badań z ostatnich lat fakt przebycia porodu może wywołać dalekosiężne następstwa w sferze psychiki matki. Coraz bardziej zbadane i opisane w literaturze medycznej są przypadki zjawiska tzw. *baby blues*, depresji poporodowej i psychozy poporodowej²³. Szczytowe oddziaływanie tych zjawisk ma miejsce od kilku tygodni do kilku miesięcy po zakończeniu fizycznego aktu porodu²⁴. Wpływ na sferę mentalną matki może mieć także proces laktacji²⁵. Przypadki zabicia dziecka przez matkę w wyniku wpływu wymienionych zjawisk także nie będą wyczerpywać znamion przepisu art. 149 k.k. z uwagi na fakt, że zachowanie matki nie będzie miało miejsca „w okresie porodu”.

Wykaz literatury

- Andrejew I., *Polskie prawo karne w zarysie*, PWN, Warszawa 1976.
- Bafia J., Mioduski K., Siewierski M., *Kodeks karny. Komentarz*, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1987.
- Borkowska K.K., *Poziom restrykcyjności prawa aborcyjnego a liczba dzieciobójstw – aspekty społeczno-prawne*, [w:] A. Danielewska, K. Kalbarczyk (red.), *Nauki penalne. Synergia teorii i praktyki*, Wyd. Nauk. Tygiel Sp. z o.o., Lublin 2024.
- Borkowska K.K., *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Borkowska K.K., Borkowski P., *Spoleczne postrzeganie przestępstwa dzieciobójstwa. Raport z badań*, Temida 2, Białystok 2020.
- Brzezińska J., „Okres porodu” i jego konsekwencje temporalne na gruncie art. 149 k.k., „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2009, t. XXV.
- Brzezińska J., *O niektórych kontrowersjach wokół znamion przestępstwa dzieciobójstwa*, „Ius Novum” nr 6(2).
- Danielewska A., Kalbarczyk K. (red.), *Nauki penalne. Synergia teorii i praktyki*, Wyd. Nauk. Tygiel Sp. z o.o., Lublin 2024.
- Daszkiewicz K., *O dzieciobójstwie (w świetle kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.)*, „Palestra” 1998, nr 5–6.
- Gałązka M., Kalisz A., *Prawo karne materialne. Wybrane przepisy części szczegółowej. Tablice poglądowe*, Szczytno 2013.

²³ Komisja Prawa Wielkiej Brytanii, *Morderstwo, zabójstwo i dzieciobójstwo. Projekt szósty Dziewiątego Programu Reformy Prawa: pozbawienie człowieka życia*, Londyn 2006, s. 160–161; A. Gałęska-Śliwka, *Dzieciobójstwo. Analiza karno-medyczna*, Toruń 2012, s. 115–117; M. Steiner, K. Yonkers, *Depresja u kobiet*, Gdańsk 1999, s. 30–51, M. Steiner, *Postpartum psychiatric disorders*, „Canadian Journal of Psychiatry” 1990, nr 35, s. 89–95.

²⁴ Komisja Prawa Wielkiej Brytanii, op. cit., s. 244–246; J. Rymaszevska, M. Dolna, M. Gryboś, A. Kiejna, *Zaburzenia psychiczne okołoporodowe – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, leczenie*, „Ginekologia Polska” 2005, nr 76(4), s. 325.

²⁵ R. Mc Ivor, R. Davies, A. Wieck, M. Marks, N. Brown, I. Campbell, S. Checkley, R. Kumar, *The growth hormone response to apomorphine at 4 days postpartum in women with a history of major depression*, „Journal of Affective Disorders” 1996, nr 40(3), s. 131–136; R. Kumar, M. Marks, A. Wieck, D. Hirst, I. Campbell, S. Checkley, *Neuroendocrine mechanisms in postpartum psychosis and postnatal depression*, „Biological Psychiatry” 1997, s. 571–579.

- Gałęska-Śliwka A., *Dzieciobójstwo. Analiza karno-medyczna*, Wyd. Nauk. UMK, Toruń 2012.
- Gardocki L., *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Grześkowiak A., *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Grześkowiak A., Wiak K., *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Hanausek T., *Z problematyki dzieciobójstwa*, „Państwo i Prawo” 1962, nr 4.
- Komisja Prawa Wielkiej Brytanii, *Morderstwo, zabójstwo i dzieciobójstwo. Projekt szósty Dziewiątego Programu Reformy Prawa: pozbawienie człowieka życia*, Izba Gmin, Londyn 2006.
- Konarska-Wrzosek V., *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Królikowski M., *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Art. 117–221*, Warszawa 2017.
- Królikowski M., Zawłocki R., *Kodeks karny. Część szczególna, Komentarz. Art. 117–221*, Warszawa 2017.
- Kumar R., Marks M., Wieck A., Hirst D., Campbell I., Checkley S., *Neuroendocrine mechanisms in postpartum psychosis and postnatal depression*, „Biological Psychiatry” 1997.
- Marzec-Holka K., *Dzieciobójstwo, przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Wyd. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2004.
- Mc Ivor R., Davies R., Wieck A., Marks M., Brown N., Campbell I., Checkley S., Kumar R., *The growth hormone response to apomorphine at 4 days postpartum in women with a history of major depression*, „Journal of Affective Disorders” 1996, nr 40(3).
- Michalski B., *Nowa kodyfikacja karna, Krótkie komentarze. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, Wyd. Ministerstwa Sprawiedliwości, Warszawa 2020.
- Rymaszevska J., Dolna M., Gryboś M., Kiejna A., *Zaburzenia psychiczne okolicy porodowe – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, leczenie*, „Ginekologia Polska” 2005, nr 76(4).
- Stefański R.A. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Steiner M., *Postpartum psychiatric disorders*, „Canadian Journal of Psychiatry” 1990, nr 35.
- Steiner M., Yonkers K., *Depresja u kobiet*, Via Medica, Gdańsk 1999.
- Szerer M., *Okres porodu*, „Gazeta Sądowa Warszawska” 1934, nr 4.
- Śliwkowski J., *Prawo karne*, PWN, Warszawa 1979.
- Wróbel W., Zoll A., *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Zoll A., *Komentarz do art. 149 k.k.*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–211a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.

Summary

Approving gloss to the decision of the Appeal Court in Wrocław of 9 August 2017, case No. II AKa 196/17

Keywords: criminal law, Polish criminal law, neonaticide, infanticide, homicide.

The gloss to the decision of the Appeal Court in Wrocław of 9 August 2017, issued in the case of reference number II AKa 196/17, presents the

grounds for qualifying the criminal act as infanticide and not as homicide in Polish criminal law. The gloss is approving. The author also concludes that the provision in Article 149 of the Polish Criminal Law contains a disposition inconsistent with the current state of knowledge in other sciences.